

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор ІГСН

Гришак С.В.

« 27 » 06 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ціннісні компетенції фахівця»

Галузь знань	18 «Виробництво та технології»
Спеціальність	183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Технології захисту навколишнього середовища»
Спеціалізація	-
Статус	Нормативна
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	3-й семестр
Мова викладання	Українська

Викладачі: проф. Шабанова Ю.О., проф. Годенко-Наконечна О.П., доц. Захарчук О.Ф., доц. Тарасова Н.Ю., доц. Щелкунов А.О.

Пролонговано: на 20 ___/20___ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «___» 20___р.

на 20 ___/20___ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «___» 20___р.

Дніпро
НТУ «ДП»

2019

Робоча програма навчальної дисципліни **«Ціннісні компетенції фахівця»** для бакалаврів освітньо-професійної програми «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філософії і педагогіки – Д.: НТУ «ДП», 2019. – 16 с.

Розробники:

- Шабанова Юлія Олександрівна – професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії і педагогіки;
- Годенко-Наконечна Олена Петрівна – кандидат мистецтвознавства, професор кафедри філософії і педагогіки;
- Захарчук Олексій Феліксович – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки;
- Тарасова Наталія Юріївна – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки;
- Щелкунов Антон Олексійович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії і педагогіки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» (протокол №10 від 27.06.2019 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	9
6.1 Шкали	9
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії.....	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	14

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни 35 «Ціннісні компетенції фахівця» віднесено такий результат навчання:

ПР01	Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природоохоронних задач у виробничій сфері

Мета дисципліни – формування загальних компетентностей зі збереження і примноження моральних, культурних, наукових цінностей для становлення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області й усвідомлення необхідності відповідального ставлення до навколишнього природного середовища та особистого внеску в збереження природи.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та свідомий відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПР01	ПР01.1-35	Вміти використовувати наукову методологію при аналізі явищ соціокультурної реальності
	ПР01.2-35	Спираючись на фундаментальні філософські знання, бути здатним чітко усвідомлювати свої мотиви та не піддаватися на зовнішні впливи
	ПР01.3-35	Вміти використовувати культурний досвід людства при виборі найбільш оптимальної моделі поведінки у повсякденному житті та професійній діяльності
	ПР01.4-35	Вміти сформулювати практичні вміння, що забезпечують ефективну командну роботу
	ПР01.5-35	Вміти застосовувати прийоми підвищення ефективності спілкування та комунікації в професійній сфері
	ПР01.6-35	Вміти сформулювати світоглядні і громадянські якості фахівця, його морально-етичні цінності та загальнокультурну підготовку
	ПР01.7-35	Вміти сформулювати свідомого громадянина, патріота, професіонала, якому притаманні особистісні якості, спрямовані на саморозвиток і розвиток демократичного громадянського суспільства
	ПР01.8-35	Вміти аналізувати та систематизувати культурні явища та феномени, на основі яких можливо генерувати нові ідеї
	ПР01.9-35	Володіти стратегіями вирішення конфліктних ситуацій в повсякденному житті та професійній діяльності
	ПР01.10-35	Вміти діяти у професійних і навчальних ситуаціях з позицій академічної доброчесності та професійної етики

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
32 Цивілізаційні процеси в українському суспільстві, 31 Українська мова	Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години							
	денна			вечірня		заочна		
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	*Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	120	26	94	-	-	135	8	127
практичні	-	-	-	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	60	13	47	-	-	75	4	71
РАЗОМ	180	39	141	-	-	210	12	198

* в зв'язку з перерозподілом кредитів дисципліни «Фізична культура і спорт»

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	120
ПР01.1-35 ПР01.2-35 ПР01.3-35	1. Культура в житті людини та суспільства 1. Феномен культури, її сутність і роль у житті соціуму. 2. Культура як система – різноманіття типів і форм культури. 3. Суб'єкт та об'єкт культури. Людина як творець інтелектуального продукту та штучного середовища. 4. Форми духовної культури. 5. Явища соціокультурної реальності. 6. Екологічна культура як виклик (вимога) сучасності	9
ПР01.4-35 ПР01.1-35	2. Культура і цивілізація 1. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація»: - цивілізація як історичний етап; - цивілізація як локально-історичний регіон; - цивілізація як рівень технологічного прогресу. 2. Історична типологія культури: - лінійні концепції розвитку цивілізації (формаційна, інформаційна та ін.); - теорії локальних цивілізацій. 3. Культурний досвід людства	9
ПР01.2-35 ПР01.3-35 ПР01.4-35	3. Основні етапи розвитку світової культури 1. Соціокультурна динаміка. 2. Культура давніх цивілізацій Сходу. 3. Феномен античної культури.	9

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4. Шляхи розвитку європейської культури: аналіз і систематизація культурних явищ та феноменів	
ПР01.3-35 ПР01.4-35	4. Культурно-історичні регіони світу та соціальна комунікація 1. Культурні парадигми Заходу і Сходу. 2. Людина і світ в арабо-мусульманській культурі. 3. Людина і світ в буддійській культурі. 4. Проблема мультикультурності на сучасному етапі. 5. Соціальна комунікація і правила ефективного спілкування 6. Моделі поведінки людей у різних культурно-історичних регіонах, їх специфіка у підходах до забезпечення командної роботи	9
ПР01.4-35 ПР01.1-35	5. Основні тенденції розвитку сучасної європейської культури 1. «Присмерк Європи» та спроби подолати цивілізаційну кризу: комуністична та фашистська альтернатива, «суспільство загального щастя» та його криза на початку ХХІ ст. 2. Глобалізаційні процеси та соціокультурні трансформації. 3. Масова та елітарна культура. Субкультури. 4. Інформаційна, постіндустріальна цивілізація як реальність та перспектива. Шляхи вирішення сучасних проблем культури і цивілізації. 5. Українська культура у світовому контексті: особливості розвитку української культури	9
ПР01.1-35 ПР01.2-35	6. Генеза та розвиток мислення (в дзеркалі розвитку культури) 1. Некритичні та критичні стилі мислення: Від міфу до логосу. 2. Філософія як специфічна форма осягнення дійсності. 3. Вплив філософії на розвиток культури раціонального мислення. 4. Українська філософія у викликах сучасності	9
ПР01.2-35 ПР01.3-35	7. Людина та соціум як актуальна проблема в неklasичній антисциєнтичній філософії 1. Перегляд класичної європейської парадигми мислення в неklasичній філософії в різноманітні її антисциєнтичних течій. 2. Теорії кризи європейської культури та сучасного західного суспільства в філософії життя. 3. Філософія психоаналізу як кардинальне переосмислення природи свідомості в західній культурі. 4. Екзистенційна філософія у пошуках сенсу людського буття в умовах формування масового суспільства	9
ПР01.4-35 ПР01.1-35	8. Сциєнтична філософія в контексті осмислення тенденцій розвитку сучасної науки 1. Проблемний характер наслідків науково-технічного прогресу для людини та суспільства. 2. Еволюція поглядів представників філософії науки на зміст науки та механізми її розвитку: раціоналізація та дераціоналізація науки 3. Перспективи та виклики подальшого розвитку науки та	9

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	техніки. 4. Концепція сталого розвитку та її значення	
ПР01.1-35 ПР01.2-35	9. Філософське осягнення феномену свідомості 1. Феномен свідомості. Основні концепції свідомості. Рефлексія як визначальний елемент філософського розуміння свідомості. 2. Образне та понятійне мислення: взаємозв'язок та особливості. 3. Свідомість та мова. Природні та штучні мови, їх взаємодія. 4. Проблема штучного інтелекту. 5. Ідеологія як форма суспільної свідомості. Ідеологія та влада	9
ПР01.4-35 ПР01.1-35	10. Соціальна філософія як теорія і методологія пізнання суспільства та вирішення глобальних проблем сучасності 1. Феномен суспільства: формаційний та цивілізаційний підхід щодо розвитку суспільства 2. Свобода та відповідальність особистості у суспільстві 3. Соціальна діяльність: поняття освоєння та відчуження. Діалектика цілей, засобів та результатів у процесі діяльності. 4. Уявлення про соціальні інститути. держава як визначальний соціальний інститут. Роль держави в умовах тоталітаризму та демократії	9
ПР01.1-35 ПР01.2-35	11. Духовність та мораль як невід'ємні елементи людського буття 1. Проблема розуміння феномену духовності. Духовність та релігійність. Досвід філософського осмислення. 2. Культура та особистість: Духовність, освіченість, інтелігентність. 3. Моральні цінності як елементи духовної культури. Культура міжособистісних взаємовідносин: соціальний, психологічний, моральний аспект. 4. Уявлення про загальнолюдські цінності та загальнолюдські компоненти моралі. Проблема добра і зла. 5. Поняття про біологічну етику. Біологічна небезпека та біологічна безпека або екологічна безпека і небезпека	10
ПР01.2-35 ПР01.3-35	12. Людина у сучасних викликах часу 1. Соціалізація і інкультурація сучасної людини. 2. Потреби і мотивація особистості. 3. Лідерство в колективі. 4. Групова згуртованість і командна робота. 5. Груповий тиск та конструктивне протистояння зовнішнім впливам. 5. Міжособистісні і міжнаціональні конфлікти	10
ПР01.3-35	13. Ефективне спілкування 1. Комунікативний аспект спілкування 2. Інтерактивний аспект спілкування 3. Перцептивний аспект спілкування 4. Прийоми, що підвищують ефективність спілкування	10
	СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	60
ПР01.4-35 ПР01.1-35	1. Культура як соціальне явище 1. Право як форма культури. 2. Культура і влада. Політична культура.	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	3. Організаційна культура та культура підприємництва. 4. Ідеологія і культура. Ідеологічне та загальнолюдське в художній культурі. Метод соціалістичного реалізму	
ПР01.1-35 ПР01.3-35 ПР01.2-35	2. Аксіологічний аспект критичного мислення 1. Аксіологія як вчення про цінності. 2. Принципи та обґрунтування цінностей в ракурсі історії філософії. 3. Ціннісні орієнтири людини в сучасному світі. 4. Футуристичні перспективи ціннісного становлення людини та суспільства	10
ПР01.3-35 ПР01.2-35	3. Етичний аспект критичного мислення 1. Сутність поняття етика. 2. Історико-філософський простір етичної проблематики. 3. Сучасні виміри етики. 4. Професійна етика	10
ПР01.4-35 ПР01.1-35 ПР01.3-35 ПР01.2-35	4. Соціальна філософія як теорія та методологія пізнання суспільства і вирішення глобальних проблем сучасності 1. Феномен суспільства: формаційний та цивілізаційний підхід щодо розвитку суспільства. 2. Свобода та відповідальність особистості у суспільстві. 3. Соціальна діяльність: поняття освоєння та відчуження. Діалектика цілей, засобів та результатів у процесі діяльності. 4. Уявлення про соціальні інститути. Держава як визначальний соціальний інститут. Роль держави в умовах тоталітаризму та демократії. 5. Феномен кріпторелігійності в сучасному світі. 6. Релігійна еклектика та відродження міфу	10
ПР01.4-35 ПР01.1-35 ПР01.3-35 ПР01.2-35	5. Трансформація розуміння феномена нації у європейській культурі 18 – 21 ст. 1. Осмислення феномену нації в 19 столітті. 2. Осмислення феномену нації в першій половині 20 ст. 3. Концепт нація в сучасній європейській культурі	10
ПР01.1-35 ПР01.5-35- ПР01.9-35	6. Людина в сучасному світі 1. Мотивація: як усвідомлювати свої мотиви. 2. Колектив: як розвинути лідерські якості та навички командної роботи і не піддаватися на зовнішні впливи. 3. Спілкування: як опанувати прийомами підвищення ефективності спілкування. 4. Конфлікти: як опанувати основними стратегіями вирішення конфліктних ситуацій	5
ПР01.10-35	7. Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності 1. Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія, що поєднує в собі етичні норми й правила поведінки людини в освітньо-науковому середовищі, механізми й інструменти, за допомогою яких вони реалізуються на практиці. 2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності	5
РАЗОМ		180

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час іспиту за бажанням студента
семінарські	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час семінарських занять		
		виконання завдань під час самостійної роботи		

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
◆ концептуальні наукові та практичні знання ◆ критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
◆ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації ♦ збір, інтерпретація та застосування даних ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	95-100
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються мультимедійне та комп'ютерне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- 1 Стандарт вищої освіти підготовки бакалавра з спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». СВО-2018. – К.: МОН України, 2018. – 17 с.
- 2 Бокань В. Культурологія. – К.: МАУП, 2000.
- 3 Історія української культури: навч. посіб. для студ. усіх спец. денної та заочної форм навчання / Ю.О. Шабанова, Н.Ю. Тарасова, О.Я. Дичковська. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 142 с.
- 4 Історія культури України. Навчальний посібник / В.А. Бокань, Л.Г. Польовий. – К.: МАУП, 1998.– 232 с.
- 5 Левчук Л.Т., Гриценко В.С. та ін. Історія світової культури. Культурні регіони. – К.: «Либідь», 2000. – 520 с.
- 6 Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001. – 406 с.
- 7 Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій. – Київ: Наукова думка, 1996. – 286 с.
- 8 Горбачев Д. Шедеври українського живопису: Альбом. – К., 2009.
- 9 Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд.: Б.І. Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін.; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – К.: Вища школа, 2000. – 607 с.: іл.
- 10 Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ ст. Навч. посібник. – К.: Знання, 2002. – 214 с.
- 11 Адо, П'єр. Що таке антична філософія?/ П'єр Адо; з фр. пер. Сергій Йосипенко. – Київ: Культур. Асоц. «Новий Акрополь», 2014. – 425 с.
- 12 Бонаventura. Путівник мислі до Бога. Про приведення мистецтв до богослов'я / пер. с лат. І. Піговська. – Львів: Вид-во УКУ, 2014. – 170 с.
- 13 Александрова, О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник / О.В. Александрова. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 172 с.
- 14 Тимофеев, А.В. Учение Бернарда Клервоского в контексте средневековой интеллектуальной традиции: монография / А.В. Тимофеев. – Днепр: Изд-во «Инновация», 2018. – 198 с.
- 15 Шабанова, Ю.А. Трансперсональная мистика Мастера Экхарта. В контексте развития европейской философии: монография / Ю.А. Шабанова. – Днепропетровск: НГУ, 2005. – 238 с.
- 16 Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер; Пер. с нем. В.В. Библихина. – Харьков: «Фолио», 2003. – 503 с.
- 17 Пролеев С.В. Власть метода и феноменология / С.В.Пролеев // Феноменология і філософський метод. – К.: Тандем, 2000. – С. 153-159.
- 18 Орбан-Лембрик, Л.Е. Соціальна психологія [Текст]: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 558 с.
- 19 Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 968 с.

- 20 Академічна доброчесність та бібліотеки: програма підвищення кваліфікації працівників бібліотек / Українська бібліотечна асоціація. Головний тренінговий центр для бібліотекарів; розробники: Воскобойнікова-Гузєва О.В., Загуменна В.В., Кулик Є.В., Пашкова В.С., Сербін О.О., Сошинська Я.Є., Шевченко І.О. Київ: УБА, 2018. – 40 с.
- 21 Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. – 234 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ціннісні компетенції фахівця» для бакалаврів освітньо-професійної
програми «Технології захисту навколишнього середовища» зі спеціальності 183
«Технології захисту навколишнього середовища»

Розробники:

Юлія Олександрівна Шабанова
Олена Петрівна Годенко-Наконечна
Олексій Феліксович Захарчук
Наталія Юрійвна Тарасова
Антон Олексійович Щелкунов

В редакції авторів

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19